METSÄPLUS

Riista huomioon. Metsuri voi auttaa riistaa pienillä teoilla metsänhoidon yhteydessä. Sivu 11

Puukauppa vauhdissa. Metsänomistajat ovat myyneet noin kymmeneksen enemmän puuta kuin viime vuonna. Sivu 13

Tappioita ytimennävertäjistä. Vaaka- ja pystynävertäjät munivat mäntypuutavaraan. Munista kasvaneet aikuiset nävertävät latvakasvaimet ontoiksi. Sivu 11

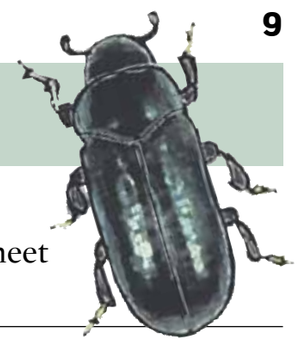

Aselupien peruutusmäärät tasaantuneet

Apulaispoliisipäällikön mukaan ihmiset ovat alkaneet sisäistää tekojensa seuraukset.

Aselupien peruutuksissa ja hankintalupien epäämisessä on tapahtunut ylilyöntejä, joiden vuoksi sisäasiainministeriön poliisiosastolle on tullut lukuisia yhteydenottoja kansalaisilta.

Poliisiosaston ja poliisihallituksen välillä on jouduttu käymään keskustelua yhtenäisen valtakunnallisen linjan varmistamiseksi, kertoo sisäasiainministeriön poliisiosaston poliisitarkastaja **Seppo Sivula**.

”Aselupakäytäntöjen yhtenäistämisohjetta on tulkittu liian tiukasti ja yhtenäinen linja on lipsunut. Esimerkiksi liian pienistä rikkeistä on päätetty viedä luvanhaltijan aseet tai hakija ei ole saanut hankkimislupaa haluamaansa aseeseen, vaikka lainmukaiset edellytykset ovat olleet olemassa.”

Yhtenäistämisohje tuli voimaan lokakuussa vuonna 2007. Uutta ohjetta valmistellaan.

Aseiden hallussapitolupien peruutukset ja varoitukset 2008–2013

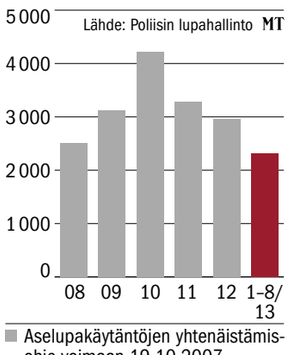

Poliisin myöntämät aseluvat 2007–2013

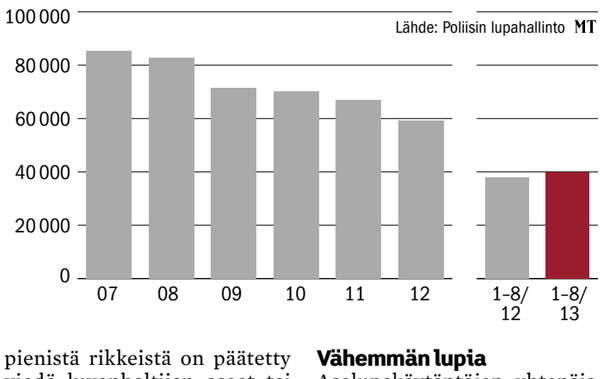

Vähemmän lupia

Aselupakäytäntöjen yhtenäistämisohjeen ja ampuma-aselain muutosten jälkeen uusia aselupia on haettu entistä vähemmän.

”Lupia ei haeta, sillä luvan saanti mielletään vaikeaksi”, kertoo Kymenlaakson kihlakunnan poliisilaitoksen apulaispoliisipäällikkö **Aaro Sutela**.

Hän on osallistunut yhtenäistämisohjeen valmisteluun ja seurantatyöryhmään. Sutela päättää uusista aseluvista ja lupien peruutuksista Kymenlaaksossa kahden muun poliisin kanssa.

”Hallussapitolupia peruutetaan tyypillisesti törkeän rattijuopumuksen takia. Kotihäiriötilanteet yhdistettynä alkoholiin ja levottomaan perhe-elämään aiheuttavat myös lisääntyvässä määrin peruutuksia.”

Vuoden 2010 tilastopiikki lupien peruutuksissa johtuu valtakunnallisesta kampanjasta.

Poliisipiireille toimitettiin tuolloin listat luvanhaltijoista ja rikoksista, joihin he olivat syyllistyneet. Lupia peruttiin listojen perusteella.

Hyvät ohjeet

Sutelan mielestä lupaviranomaisilla on tällä hetkellä toimivat työkalut tehdä päätöksiä hallussapitoluvista. ”Lisäohjeistusta ei tarvita, vaan nykyiset ohjeet riittävät. Ampuma-aselaki sanelee hyvin reunaehdot.”

Päätöksentekijälle pitää jäädä mahdollisuus lupaharkintaan, jatkaa Sutela.

Kymenlaaksossa linja on yhtenäinen kaikkien päätöksentekijöiden kesken sekä suhteessa yhtenäistämisohjeeseen.

”Hallinto-oikeus ei ole juuri kuormittunut meidän tekemistämme päätöksistä. Ylilyönteihin ei ole sorruttu, vaan päätöksiä on tehty puhtain mielin.”

Sutelan mukaan esimerkiksi käsiaseen hankkimisluvan saaminen ei ole mahdotonta.

”Kun on motivoitunut, harrastunut ja kouluttautunut niin luvan kyllä saa. Ex tempore aseen hankintaan ryhtyneet ovat jääneet joukosta pois.”

SARI PENTTINEN

Metsästysrikokset piilorikollisuutta

Metsästysrikokset ovat tyypillisesti piilorikollisuutta. ”Asiantuntijoiden arvioiden mukaan tilastoihin päätyy vain jäävuoren huippu. Ehkä noin 10 prosenttia kaikista tapauksista”, kertoo Poliisihallituksen poliisitarkastaja **Timo Ajaste**.

Rikkeiden ja rikosten tekeminen painottuu valtion maille isoille erämaa-alueille.

”Valvontaresursseja on rajallisesti. Siksi onkin tärkeää, että valvontaa tehdään hyvin suunnitellusti ja kohdennetusti.”

Ajaste korostaa rajavartiolaitoksen, poliisin ja Metsähallituksen erätarkastajien välistä yhteistyötä. ”Valvontaa tehdään myös vihjetietojen perusteella.”

Metsästyslaki on toimiva työkalu, siinä on riittävästi potkua, kuvailee Ajaste. ”Muutostarpeita ei kentän väki ole esittänyt.”

Tyypillinen metsästysrikos tai -rikkomus on sellaisen hirvieläinnaaraan ampuminen, jota seuraa vasa.

”Lisäksi on metsästystapoihin liittyviä tekoja, metsästetään esimerkiksi auton suojasta tai kuljetetaan asetta suojuksetta kulkuvälineessä. Myös turvallisuutta vaarantavia tekoja tavataan. Oma ryhmänsä ovat vielä salametsästystapaukset.”

”Metsästysrikosten lisääntyminen tai vähentyminen ei tilastojen valossa tarkasteltuna vaikuta todennäköiseltä. Toki väheneminen olisi toivottavaa.”

SARI PENTTINEN

Erätarkastaja haluaa ennaltaehkäistä rikkomuksia

LIEKSA (MT)
300 000 hehtaaria valtion maita Kainuun rajoilta Imatralle asti ja noin 300 kilometriä itärajaa. Metsähallituksen erätarkastaja **Jaakko Saaristo** on paljon vartija.

”Joka vuosi tulee käytyä paikoissa, joissa en ole aiemmin käynyt”, hän kertoo.

Saariston lisäksi Itä-Suomessa on toinen erätarkastaja. Valtion maiden valvonta ei ole vain kahden miehen varassa, vaan yhteistyötä tehdään poliisin ja rajavartioston kanssa.

”Valvontaa tehdään myös vapaaehtoisten metsästyksenvalvojien ja kalastuksenvalvojien kanssa. Metsähallituksen muut maastossa liikkuvat työntekijät ilmoittavat myös havainnoistaan. Toki yhteydenottoja tulee ihan kaikilta kansalaisilta.”

Saaristo tapaa vuoden aikana noin tuhat maastossa liikkujaa: metsästäjiä, kalastajia ja retkeilijöitä.

Saa pysäyttää

Erätarkastajan maastoauton mittariin kertyy noin 50 000 kilometriä vuodessa. Autoilun lisäksi Saaristo liikkuu jalan, suksilla, mönkijällä ja veneellä.

”En halua tavata asiakkaita vain tien päällä metsäautoteiden varsilla, vaan liikun mielelläni maastossa jalan. Moni on yllättynyt tapaamisesta maastossa.”

Saaristo kertoo, että hän kohtaa joka vuosi etenkin metsästäjiä, jotka ovat metsästäneet vuosikymmeniä, mutta eivät ole koskaan tavanneet erätarkastajaa.

”Kalastajia tapaan useammin kuin metsästäjiä.”

Erätarkastajalla on valtion mailla ja vesialueilla poliisivaltuudet. Hän saa esimerkiksi pysäyttää auton ja rikosepäilyn ollessa kyseessä tutkia repun.

Enimmillään tarkastaja voi kirjoittaa maastossa 20 päiväsakkoa. Tyypillisesti kirjoitetaan rikesakkoja, päiväsakkoja harvemmin, sanoo Saaristo.

Ei kyttäämistä

Kyttääminen on taaksejäänyttä elämää erätarkastajan työssä.

”Rikkomusten ennaltaehkäisy on tärkeintä”, painottaa Saaristo.

Kohdennetuilla valvontaiskuilla on ollut vaikutusta metsästäjien käyttäytymiseen. Esimerkiksi aseiden kuljettaminen autossa suojaamattomana tai huolimattomasti suojattuna on selvästi vähentynyt vuosien saatossa.

Metsästäjäkunta on myös raitistunut 1990-luvusta, kertoo Saaristo.

Viime vuosina merkittävästi lisääntynyt lieveilmiö valtion mailla on luvattomat haaskat ja niiden hyväksikäyttö karhunpyynnissä. Joillain haaskoilla on myös riistakamera.

”Kamera jää valtiolle ja haaska hävitetään, kun sellainen löydetään. Metsästyslain lisäksi rikotaan muun muassa jäte- ja ympäristölakia.”

Puhumalla selviää

Saaristo yöpyy vuosittain noin 160 kertaa erävalvojan kämpillä. Hiljaisinta valtion mailla on vuoden pimeimpään aikaan marras-, joulu- ja tammikuussa.

Metsästäjien, kalastajien tai retkeilijöiden kanssa ei ole vaarallisia tilanteita vielä syntynyt valvontatilanteessa. ”Puhumalla on selvitty, ensimmäiset 20 sekuntia ovat ratkaisevat.”

Suurin erätarkastajan työhön liittyvä riski on hukkuminen. Saaristo on kerran meinannut hukkua kevätjäille suksilla ja kerran moottorikelkalla.

SARI PENTTINEN

JAAKKO KILPIÄINEN

Erätarkastaja Jaakko Saaristo tapaa vuodessa noin tuhat maastossa liikkujaa: metsästäjää, kalastajaa tai retkeilijää.

Poliisille ilmoitetut rikokset

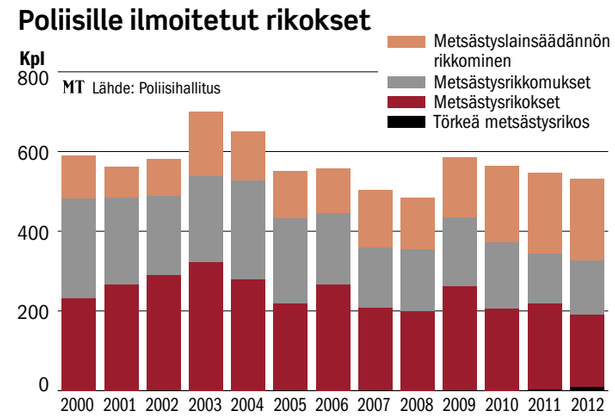

TAUSTA

Poliisiin verrattavat oikeudet

Metsähallituksen erätarkastajat valvovat valtion maa- ja vesialueita. Heidän työhönsä kuuluu muun muassa kalastuksen, metsästyksen ja maastoliikenteen valvonta. Erätarkastaja on lainvalvontaviranomainen, jolla on poliisiin verrattavat oikeudet. Erätarkastajia on 11.

Tyypillisesti kalastajilla on enemmän lupapuutteita kuin metsästäjillä. Laillisuusrikkeitä tekevät sekä metsästäjät että kalastajat suunnilleen yhtä paljon.

Kalastajien yleisin laillisuusrike on kalastuksenhoitomaksun laiminlyönti.

Metsästäjien yleisin rike on aseiden kuljettaminen suojaamattomana tai huolimattomasti suojattuna moottoriajoneuvoissa.

Valtion alueilla ylitetään myös jokamiehenoikeuksien rajoja. Yleisin tapaus on luvaton pitkäaikainen leiriytyminen.

Jaakko Saaristo pysähtyi tarkastamaan kanalintumetsältä palaavan Oskar Toivosen aseet, aseluvat, metsästyskortin ja -luvan. Kaikki oli kunnossa.